

Stabil finansiering

Foto: Lasse Modin

Det är de svenska kärnkraftsföretagen (däribland Formarks Kraftgrupp) som betalar in pengar till Kärnavfallsfonden för att bekosta omhändertagandet av det svenska kärnavfallet.

Kärnkraftsföretagen är enligt lag skyldiga att bekosta omhändertagandet av det svenska kärnavfallet och såsmåningom rivningen av kärnkraftsreaktorerna. De avsätter därför pengar till statliga Kärnavfallsfonden. Arbetet utförs av SKB med hjälp av medel som betalats in av företagen till fonden.

Nuvarande finansieringssystem har funnits sedan 1982 och grundtanken är att säkerställa att kärnkraftsföretagen står för alla sina kostnader, i dag och i framtiden. De företag som har tillstånd att inneha ett kärnkraftverk betalar in avgifter till Kärnavfallsfonden. För anläggningar i drift handlar det om en avgift per levererad kilowattimme kärnkraftsel. I dagsläget gäller detta Forsmarks Kraftgrupp AB, OKG Aktiebolag (Oskarshamns kärnkraftverk) och Ringhals AB. Även Barsebäck Kraft AB betalar avgifter till Kärnavfallsfonden men eftersom reaktorerna i Barsebäck stängts av sker det i form av en årlig avgift.

SKB är det företag som bildats av kärnkraftsföretagen gemensamt för att omhänderta kärnavfallet.

Det handlar om att planera, bygga och driva de anläggningar och system som behövs för detta och bedriva den forskning och utveckling som krävs för ändamålet. Men också att avveckla och riva anläggningar i framtiden.

De pengar som behövs för att genomföra arbetet tas till större delen från Kärnavfallsfonden. Ett undantag är det låg- och medelaktiva driftavfallet från kärnkraftverken. Omhändertagandet av detta bekostas direkt av kärnkraftsbolagen och belastar inte fonden.

Medlen i fonden kommer från de avgifter som betalats in av kärnkraftsbolagen. Fonden förvaltas dock av en myndighet. Denna placerar pengarna främst i svenska statsobligationer och säkerställda bostadsobligationer eller på räntebärande

konto hos Riksgäldskontoret. I december 2017 beslutade regeringen att utöka Kärnavfallsfondens placeringsmöjligheter till att även omfatta aktier, företagsobligationer, andelar i värdepappersfonder och derivatinstrument.

Omfattande beräkningar

Vart tredje år gör SKB omfattande beräkningar av kostnaderna. Enligt den senaste, som gjordes 2016, uppskattades den totala kostnaden för att ta hand om allt radioaktivt avfall från driften av reaktorerna uppgå till cirka 141 miljarder kronor. Av dessa har 43 miljarder redan använts. Resterande 98 miljarder kronor avser framtida kostnader från och med 2018.

Att avgifterna till fonden ligger på rätt nivå är naturligtvis viktigt för att klara finansieringen. I slutet av 2017 var fondens tillgångar cirka 66 miljarder kronor. Ytterligare medel som krävs i framtiden kommer att täckas dels genom fortsatta avgiftsinbetalningar, dels genom den avkastning som fonden ger. Hur stor avkastningen blir påverkar därmed hur stora avgiftsinbetalningar som behöver göras.

Nya avgifter och säkerheter

Den senaste kostnadsberäkningen överlämnades till Strålsäkerhetsmyndigheten 2016. Efter att ha granskat denna lämnade myndigheten sitt förslag på storleken på avgifter och säkerheter till regeringen, som fastställer avgiftens storlek. För perioden 2018–2020 har regeringen beslutat att höja avgiftsnivån med cirka ett öre till fem öre per levererad kilowattimme.

Utöver avgifterna till fonden ställer företagen också två typer av säkerheter. Den ena säkerheten ska täcka beslutade avgifter som ännu inte är inbetalda. Den andra är till för att täcka kostnadsökningar som kan uppstå som en följd av oplanerade händelser. I dag omfattar dessa säkerheter mer än 44 miljarder kronor.

I dagsläget är avgiften till Kärnavfallsfondens fem öre per kilowattimme kärnkraftsel.